

פרשת כי תשא

גילוי הרצון הפנימי

קורות הפרשה

אחרי שבפרשות 'תרומה' ו'תצוה' קראנו על התרומה למשכן ועל פרטי הקמת המשכן ואביזרי הקודש אשר בו, הפרשה שלנו פותחת בעניין מחצית השקל. בימים של המשכן והמקדש, נאספו בתחילת חודש אדר בכל שנה מטבעות מחצית השקל מכל העם, כדי לממן את קורבנות הציבור ושאר דברים בעבודת הקודש. איסוף מחצית השקל היתה גם דרך טובה לספור את בני ישראל והיתה גם כפרה על נפשותיהם של בני ישראל. עד היום, בתחילת ראש חודש אדר מכריזים על התרומה, "זכר למחצית השקל". אחד העניינים הוא להקדים תרופה למכה ולפדות את נפשנו לפני פורים, לפני שמגיע בעת זו, בכל שנה, הכח של המן שרוצה לקנות בשקליו את נפשות היהודים מאחשורוש על מנת להשמיד, להרוג ולאבד. המנהג הוא שאת הכסף עדין אוספים בבתי הכנסת, שהם מקדש מעט, ונותנים אותו או כצדקה לעניים או כתמיכה במוסדות המלמדים תורה. בהמשך נכנס לעומק הפנימיות של ענין מחצית השקל.

לאחר מכן הפרשה משלימה את הציווי על הקמת הפריט האחרון במשכן, כיור הנחושת שעומד בכניסה לאוהל מועד. בנוסף, הציווי להכין את שמן משחת הקודש ולמשוח את אוהל מועד וכל אשר בו, גם אהרון הכהן ובניו. בהמשך עשיית הקטורת, הסמכה חוזרת של בצלאל ואהליאב לעשיית מלאכת המשכן, וציווי חוזר על שמירת השבת, על מנת שלא יטעו בני ישראל ויחשבו שעשיית המשכן דוחה שבת. מכאן הפרשה עוברת אל אחד הדברים הקשים ביותר שישנם בתורה, פרשת חטא העגל. לא נוכל לרדת לכל עומקו של העניין אבל בהחלט נתבונן מדוע חטא העגל היה חייב לקרות ומה יש לנו ללמוד מכל המעשה.

לסיום, לאחר שמשה שיבר את הלוחות הראשונים, הוא עולה חזרה להר סיני לבקש כפרה על עם ישראל. ברדתו, הוא מוציא את אוהל מועד אל מחוץ למחנה ישראל. לאחר מכן הוא פוסל לוחות חדשים ועולה שוב להר סיני להביא לוחות חדשים. כשיורד משה, קורן אור פניו ומאותו הרגע והלאה הוא שם על עצמו מסווה.

פתיחה

לכולנו יש עליות וירידות בחיים, ולפעמים מגיע גם רגע של משבר. יש רגעים שבהם נדמה שהדרך נשמטת מתחת רגלנו ונראה כאילו כל מה שעבדנו עליו, כל מה שדבקנו בו, נשבר והתפוגג. בפרשת כי תשא משה רבנו ועם ישראל עוברים משבר כזה. רגע אחד לאחר המעמד הרוחני הגדול בהר סיני, עם ישראל נופל עמוק בחטא העגל, "מאיגרא רם לבירא עמיקתא" (מסכת חגיגה). עם שלם שהגיע לאחדות עם האלוקות, נופל בתהום של עבודה זרה. איך אפשר להבין זאת? למה זה קרה? כיצד אפשר ליפול ככה, ויותר חשוב, איך אפשר לקום? בזכות דבריו המאירים של כבוד הרב שיינברגר שליט"א ננסה להבין עניינים אלה בפרשה.

חטא העגל

שאלות רבות נשאלו כבר על פרשת חטא העגל. מה בדיוק קרה שם? סברה אחת אומרת, שבני ישראל טעו בחישוב הארבעים יום שמשה היה אמור להיות בהר סיני ולשוב אליהם וכתוצאה מכך התערערה אמונתם. בנוסף, גם השטן לא כפה על שמריו בידעו כי הלוחות שיביא משה, יביאו חירות לעולם, "אל תיקרי חרות אלא חירות" (מסכת עירובין), חירות ממלאך המוות. השטן בלבד את העולם והחשיך אותו כך שישראל חשבו שמשה אבד. הוא גם הראה להם תמונה של מיטתו של משה רבנו בשמים כדי לשכנע אותם שמשה נפטר ולא ישוב. כתוצאה מכך חלשה דעתם של ישראל.

מי שנכנס לתמונה באותו הרגע היו הערב רב, אוסף של קוסמים, כארבעים אלף במנין, שבראשם עמדו שני המכשפים הגדולים של מצרים, בניו של בלעם הרשע, יונוס ויומברוס. הערב רב עלו עם בני ישראל ממצרים לאחר שראו את חורבן מצרים. משה רבנו התעקש לצרפם אל עם ישראל במחשבה שיהפכו לגרי צדק. הם ליוו את עם ישראל כל הדרך, אבל היו מחוץ לענני הכבוד, ביחד עם הטמאים והבהמות.

פרשת כי תשא

ברגע שמצאו שעת כושר, העדרו של משה רבנו, פעלו את פעולתם. כשהחלו, ביחד עם ההמון שהצטרף אליהם, לבא בתלונות על משה, קם חור, בנה של מרים הנביאה, והתרה בהם. מיד הרגו אותו וניגשו ישירות אל אהרון הכהן ואמרו לו, "קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו--כי-זו משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים, לא ידענו מה-היה לו". אהרון ניסה בכל דרך להשהות אותם ולהרוויח זמן עד שובו של משה. הוא ביקש שיאספו את כל תכשיטי הזהב של נשותיהם ולאחר שהנשים סרבו בכל תוקף להשתתף בעבודה זרה, אספו הגברים את נזמיהם עצמם והביאו לאהרון. אהרון לקח מידם את הזהב והשליך אותו באש. יש אומרים, שמיכה לקח את הלוח שהיה כתוב עליו "עלה שור" והשם המפורש, הלוח שהשתמש בו משה רבנו להעלות את ארונו של יוסף מהיאור בשעת יציאת מצרים, והשליך אותו אל האש ביחד עם הזהב.

התוצאה היתה מחרידה. מתוך האש יצא עגל, קופץ ומרקד, גועה ונוער, "אנכי השם אלוקיך", וצעקו כל הערב רב, "אלה אלהיך ישכאל, אשר העלנו מארץ מצרים". עוד ניסה אהרון למנוע את הנזק הגדול בכך שאמר להם שהוא יבנה מזבח לעבודה שהם מבקשים, אבל ללא הואיל. בבוקר קמו כולם, "ויעלו עלת, ויגשו שלמים; וישב העם לאכל ושתו, ויקמו לצחק".
איך קרה כדבר הזה?

מניין בני ישראל

כידוע, "אין מוקדם ומאוחר בתורה" (סדר מועד, מסכת שקלים). שתי הפרשות הקודמות שעסקו בבניית המשכן וגם ענין הציווי על תרומת מחצית השקל המופיע בפרשה, קרו כולם אחרי חטא העגל. כשמשה רבנו יורד מההר ורואה את התמונה הנוראה של העגל והמחולות סביב העגל, הוא מתמלא כעס ומשליך את הלוחות. הוא שובר אותם תחת ההר, לוקח את העגל ושורף אותו באש, את השאריות הוא טוחן דק, זורה אותן על המים, ומשקה את בני ישראל שיקוי זה.

משה עומד בשער המחנה ואומר, "מי לה' אגלי". מיד נאספים סביבו כל בני לוי שלא חטאו בעגל. משה רבנו מורה להם לצאת עם חרבות, לעבור ולהרוג את כל מי שהשתתף בחטא העגל. בני לוי הורגים כשלושת אלפים איש.

מיד לאחר מכן, הקב"ה מורה למשה למנות את בני ישראל הנותרים. "משל למלך שהיה לו הרבה צאן ונכנסו זאבים וטרפו חלקם, אמר המלך לרועה, מנה את הצאן לדעת כמה חסרו" (מדרש תנחומא). אבל הקב"ה אומר למשה לא למנות אותם עפ"י גולגולת מפני שאין הברכה שורה על המנוי ויכול לשלוט בו עין הרע, אלא לאסוף מהם תרומת מחצית השקל ולמנות את הכסף שייאסף. במדרש כתוב שהעם התקשה להבין מה וכמה הוא נדרש לשלם כפרה, ומשה רבנו התקשה בעצם העניין של מחצית השקל. לכן, הראה לו הקב"ה, "כמין מטבע של אש שהוציא מתחת כסא כבודו... ואמר לו: זה ייתנו - כזה ייתנו" (ירושלמי שקלים).

נראה בהמשך במה בדיוק התקשה משה בעניין מחצית השקל ואיזה רמזים נפלאים יש בכל העניין לעבודתו.

שאלות נוספות

איך יכול להיות שמשה רבנו מתקשה במטבע, עד כדי כך שהקב"ה צריך להראות לו את המטבע? הרי הוא הקים את המשכן. כתוב על בצלאל בן אורי שבעבודת המשכן היה יודע לצרף את האותיות שנבראו בהם מעשה בראשית. אם בצלאל ידע מעשה מרכבה, כל שכן משה רבנו שחיבר והקים, ופרק וחיבר את המשכן, בודאי ידע את כל הסודות. הוא גם ידע איך לעשות את הלוחות, "פסל-לך שני-לחת אבנים כראשנים" - כמו הראשונים, כלומר כמו הלוחות שהקב"ה עשה - "והלחת מעשה אלקים". אז הוא ידע את כל הסודות, רק מטבע של אש הוא לא יודע? כתוב שהמטבע בא מתחת לכסא הכבוד, מה זה בדיוק אומר? מטבע מחצית השקל, שקל זה גימטרייה נפש, רמז על כך שמחצית השקל בא לכפר על נפשות ישראל, לתקן את ענין העגל. במעשה העגל כתוב, "ויהי, כאשר קרב אל-המחנה, וירא את-העגל, ומחלת;

פרשת כי תשא

וַיִּסַּר-אֶף מֹשֶׁה, וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת-הַלַּחַת, וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם, מַחַת הַקֶּהָר - מֵה זֶה תַּחַת הַהָר? כִּבְר הַזְכַּרְנוּ אֵת הַמִּדְרָשׁ שֶׁאֹמֵר שֶׁכַּאֲשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל קִיבְלוּ עֲלֵיהֶם אֵת הַתּוֹרָה זֶה הָיָה מִפְּנֵי שֶׁהַקֶּב"ה כִּפָּה עֲלֵיהֶם הַר כִּגִּיטָה. מֵה כָּל הָעֵינַיִן שֶׁל כִּפִּייה?

הר כגיגית

הַרְבֵּ שֵׁינְבֵרְגֵר שְׁלִיט"א אֹמֵר, כְּדֵי לְהַתְחִיל לְהַבִּין מֵה קוֹרָה פֶּה, צָרִיךְ לְהַבִּין אֵת הָאוֹפִי שֶׁל הַבֵּן אָדָם, הַמְבַנָּה וְהַתְשֵׁתִית שֶׁלּוֹ - מֵאִיפֶה הוּא מֵתְחִיל, מֵה מִקּוֹר הַנִּשְׁמָה שֶׁלוֹ? הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ יָגִיעָה גְּדוּלָה עַד שֶׁזִּיכְכּוּ אֵת הַמִּקּוֹר שֶׁלָּהֶם וּמִשְׁכּוּ נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת בְּשִׁבִיל כִּלְל יִשְׂרָאֵל. בְּזִכּוֹת הָאֲבוֹת, לְכִלְל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ אֵת הַבְּסִיס וְהַשּׁוֹרֵשׁ לְהַמְשִׁכַת נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת, אֲבָל מֵה עוֹשִׂים עִם הַדְּבָר הַזֶּה? כְּדֵי שֶׁהָעַם הַזֶּה בְּאֵמֶת יֵצֵא זָךְ וְטָהוֹר הָיָה צָרִיךְ לְהַעֲבִיר אֵת הַנִּשְׁמוֹת הָאֵלֶּה דֶּרֶךְ כּוֹר הַהִיתוּךְ בְּמִצְרַיִם. כִּךְ הַשְׁתַּחֲרָרוּ מְכַל הַזּוֹהֵמָה שֶׁנִּדְבְּקָה בְּנִשְׁמוֹת. כִּךְ בְּרַגַע שֶׁהִגִּיעוּ לְמִתְנַן תּוֹרָה הָיוּ כִּבְר מוֹכְנִים לְקַבֵּל אֵת הַתּוֹרָה בְּעִצְמָם - "וַיַּעַן כָּל-הָעָם קוֹל אֶחָד, וַיֹּאמְרוּ, כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-דִּבֶּר ה', נַעֲשֶׂה" (שְׁמוֹת כ"ד ג'). כְּמוֹ בְּתִמְיֹמֹת רֵאשׁוֹנִית שֶׁל בַּעַל תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ אָדָם שֶׁרֹאָה בְּפַעַם הָרֵאשׁוֹנָה אֹר גְּדוּל, הָיוּ מוֹכְנִים לְעֵשׂוֹת מִיַּד הַכֵּל.

אַלָּא, מִסְבִּיר הַרְבֵּ שֵׁינְבֵרְגֵר שְׁלִיט"א, שֶׁאֵז כִּפָּה עֲלֵיהֶם הַקֶּב"ה 'הַר כִּגִּיטָה', כְּדֵי לֹאמֵר שֶׁהַקֶּבֶלָה לֹא תִלְוִיהָ בָּהֶם אֲלָא בְּרִצּוֹן הַשֵּׁם. הַמְטָרָה הִיְתָה לְתַת לָהֶם דֶּרֶךְ עֲבוּדָה שִׁיְהִיָּה בְּרוּר שְׁעוֹשִׂים אוֹתָהּ לֹא בְּגִלְל הַרִצּוֹן שֶׁלָּהֶם, אֲלָא בְּגִלְל שְׁזֵה צִוּוּי הַשֵּׁם, הַרִצּוֹן שֶׁאִי אִפְשָׁר לְלַכַּת כִּנְגְדוֹ. אַחֲרֵי שֶׁשׁוֹאֲלִים אֵת הָאָדָם וְהוּא מִקְבֵּל אֵת הָעֲבוּדָה מֵתוֹךְ בַּחִירָה, אֵז צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁהַקֶּבֶלָה הִיא לֹלָא תִנְאִי, לֹא בַחֲקִירָה, אֲלָא רַק בְּגִלְל שְׁזֵה רִצּוֹן הַשֵּׁם. זֶהוּ אֶחָד הַשְּׁלִבִים שֶׁבְּעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹבְרִים בְּתַחֲלִיל הַדֶּרֶךְ. בְּהַתְחִלָּה, נִרְאָה כְּאִילוֹ תֵם פֶּרֶק הַיִּיסוּרִים וְהַזִּיכּוֹךְ בַּחִיִּים, וַיֵּשׁ עֲכָשִׁיו אֹרוֹת גְּדוּלִים, רוֹצִים וּמוֹכְנִים לְעֵשׂוֹת הַכֵּל. אֹלָם, אַחֲרֵי כֵן, יִשְׁנָה הַשְּׁגָרָה שֶׁבְּעֲבוּדָה. כְּאֵן, הָאָדָם חַיִּיב לְהַבִּין שֶׁהָעֲבוּדָה הַזֹּאת חַיִּיבֵת לְהִיעֲשׂוֹת לֹא בְּגִלְל הַרִצּוֹן ה'סְפוֹנְטָאנִי' שֶׁלוֹ, אֲלָא מִפְּנֵי שְׁזֵה רִצּוֹנוֹ שֶׁל בּוֹרָא עוֹלָם, אֵלֶּה הֵם הַחֻקִּים הַפְּנִימִיִים שֶׁל הַמְצִיאוֹת. חַיִּיבֵת לְהִיֹּת 'כִּפִּיָּה' מִסּוּיִמַת עַל מִנַּת שֶׁהַבֵּן אָדָם יִמְשִׁיךְ לְעֲבוּד. בַּחֲסִידוֹת 'חֲב"ד' זֶה נִקְרָא שֶׁלֵב ה'הַכְּנַעָה' וְזֶה הַשְּׁלֵב הָאֲרוּךְ וְאוֹלֵי הַחֲשׁוֹב בְּיֹתֵר.

פוטנציאל של נשמה גבוהה

נַחֲזוֹר לְעֵינַיִנֵנוּ, אִמְרָנוּ שִׁישׁ בְּעַם יִשְׂרָאֵל נִשְׁמוֹת גְּבוּהוֹת מְאוּד, אֲבָל זֶה עֲדִיִין לֹא אֹמֵר שׁוֹם דְּבַר. זֶה לֹא מַחֲיִיב שֶׁהָאָדָם הַזֶּה יִהְיֶה אָדָם טָהוֹר וְצַדִּיק. הַכֵּל תִּלְוִי בְּהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת הַמַּעֲשִׂים שֶׁל הַבֵּן אָדָם וּבַבְּחִירוֹת שֶׁלוֹ. לְדוּגְמָא, יִרְבַּעַם בֵּן נְבִט, הוּא הָיָה בַּעַל נִשְׁמָה כֵּל כִּךְ גְּדוּלָה, שֶׁכֵּל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹמְתוֹ הָיוּ כַעֲשֵׁב הַשְּׂדֵה. הִיְתָה לוֹ נִשְׁמָה גְבוּהָה, הָיָה יֹכּוֹל לְהִיֹּת מְשִׁיחַ בֵּן יוֹסֵף. הַקֶּב"ה רִצָּה לְלַקּוֹט אוֹתוֹ, "דוֹדֵי יָבֵד לָגְנוּ, לְעַרְגוֹת הַבְּשָׂם--לְרַעוֹת, בְּגִנִּים, וְלִלְקֹט, שׁוֹשְׁנִים" (שִׁיר הַשִּׁירִים ו' ב'). כִּכֵּה הַקֶּב"ה עוֹשֶׂה לְפַעְמִים עִם נִשְׁמוֹת גְּבוּהוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַלְקְלוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֲבָל כְּאֵן, מִלֵּאכִי הַשְּׁרַת שֶׁכִּנְעוּ אוֹתוֹ שִׁירְבַּעַם בֵּן נְבִט רַק יִלֵךְ וַיִּגְדֵּל. הַקֶּב"ה שָׁמַע בְּקוֹלָם וְהַתּוֹצְאוֹת יְדוּעוֹת. יֵצֵא מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה פְּגָמִים. חֲטָא וְהַחֲטִיא אֵת הַרְבִּים. עוֹד אַחֲרֵי שֶׁחֲטָא וְהַחֲטִיא, בָּא אֵלָיו הַקֶּב"ה וְאָמַר לוֹ, חֲזוֹר בֵּךְ, וְאֵנִי וְאַתָּה וּבֵן יֵשִׁי נְטִיִיל יַחַד בְּגֵן עֵדֵן. אֲבָל הוּא כִּבְר הָיָה כֵּל כִּךְ מִקּוֹלְקֵל, שֶׁשָּׂאֵל, מִי בְּרַאשׁ? וְהַחֲמִיץ (מִסַּכַּת סְנֵהֲדָרִין). כִּךְ שְׁזֵה לֹא אֹמֵר שֶׁאֵם יֵשׁ לְמִישֵׁהוּ נִשְׁמָה גְדוּלָה וְטָהוֹרָה, שְׁזֵה מַחֲיִיב אוֹתוֹ לְהִיֹּת בֵּן אָדָם טוֹב, לְהַפְּךְ, נִשְׁמָה גְדוּלָה גַם יֹכּוֹלָה לְקַלְקֵל הַרְבֵּה.

שורש הנשמות - מחצב הנשמות

הַנִּשְׁמָה שֶׁל הָאָדָם כְּלוּלָה בְּאוֹר אֵינְסוֹף. אֹמֵר הַרְבֵּ שֵׁינְבֵרְגֵר שְׁלִיט"א, יֵשׁ אוֹר אֵינְסוֹף וְאֲח"כּ יֵשׁ אַרְבַּעַה עוֹלְמוֹת - אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יִצִּירָה, עֲשִׂיָּה. אֲצִילוֹת זֶה הָעוֹלָם הָאֱלוֹקִי, בְּרִיאָה זֶה עוֹלָם הַנִּשְׁמוֹת, יִצִּירָה רוּחַ, וְעֲשִׂיָּה נֶפֶשׁ. יֵשׁ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא מַחְצָב הַנִּשְׁמוֹת. נִשְׁמַת הָאָדָם הִיא חֶלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל, כְּמוֹ אֲבֵן שֶׁנִּחְצַב מֵהָר. יֵשׁ מַחְצָבָה שֶׁל נִשְׁמוֹת שֶׁמּוֹרִידָה מֵהָאוֹר הָאֱלוֹקִי חֶלֶק וּמִמֶּנּוּ נַעֲשֶׂה נִשְׁמַת הָאָדָם. מַחְצָב הַנִּשְׁמוֹת נִמְצָא

פרשת כי תשא

במעבר בין עולם האצילות לעולם הבריאה, מתחת כסא הכבוד. זה המקור של נשמות ישראל. בהמשך נראה את הקשר לאותו מטבע של אש שהוציא הקב"ה מתחת כסא הכבוד והראה למשה.

קבלה בכפייה וקבלה ברצון

עכשיו נחזור לעניין העגל. אחרי חטא העגל, משה רבנו מלמד זכות על עם ישראל. מה הוא עושה? הוא לוקח את הלוחות הראשונים ושובר אותם תחת ההר. מה זה תחת ההר? הרב שיינברגר שליט"א אומר, זה אותו ההר שהקב"ה כפה עליהם כגיגית. משה אומר, הלוחות האלו ניתנו בכפייה, וכפייה לא יכולה להחזיק מעמד - 'אין כפייה ברוניות'. כל דבר שבא בכפייה, אפילו החשוב ביותר, לא יכול להתקיים. משה אומר, אם היית נותן להם את הדבר ברצון, היה לזה המשכיות. אבל בגלל הכפייה, כפרו. משה משבר את כל המהלך הזה. זהו שלב חשוב בעבודה שלנו, שלב השבירה של התבנית הראשונה, וזה משרת את התכלית כמובן.

משה רבנו מורה שכל עניין חטא העגל היה בגלל הכפייה. הקב"ה בא אל משה ואומר לו שעכשיו צריך להוכיח את הצורות החיצוניות, צריך לעשות מעשה ולהוקיע את האנשים החוטאים. אבל צריך גם לראות את העניין הפנימי - איפה הנפש האמיתית של כלל ישראל? מהו הרצון האמיתי של כלל ישראל? לכן הוא מראה למשה את המטבע של אש. גם אנחנו, אחרי שלב השבירה, צריכים לעשות הבדלה בין הדברים החיצוניים שגרמו לשבירה, לבין הרצון האמיתי שלנו שמסתתר בתוך כל המצב. לא סתם הגענו לאן שהגענו. המציאות מוכתבת ע"י הרצון הפנימי, גם אם הוא לפעמים נסתר מאתנו לגמרי.

צורה חיצונית ותוכן פנימי

בכל דבר יש תוכן פנימי ויש הצורה החיצונית. החיצונית זה שעם ישראל עשו עגל וזה תוצאה של אחיזה בעניין של הר כגיגית - כפייה. את זה משה משבר, את החיצונית, את הלוחות שניתנו בכפייה, משבר את הרצון הכפוי. הלוחות הראשונים נעשו ע"י הקב"ה, ללא שותפות האדם, מעשה אלוקים שניתן בשלמות מהשמיים. כמו בחינוך ילדים, בתחילה צריך לכפות רצון על הילד, אבל אי אפשר להמשיך לעשות את זה גם בגיל ארבעים, צריך לשבור את התבנית הזאת בשלב מסוים.

כאן מגיע שלב נוסף בעבודה שלנו. צריך לגלות את הרצון הפנימי, להוכיח שעם ישראל לא תלוי בכפייה, אלא יש לו באמת רצון פנימי חזק ואיתו הוא מקבל תורה. צריך לגלות את שורש הנשמה של כלל ישראל, ולכן הקב"ה מראה מטבע של אש. במטבע של אש הוא מראה לו את המקום שמתחת כסא הכבוד, מקום מחצב הנשמות. כמו שאומר המדרש, "כמין מטבע של אש שהוציא מתחת כסא כבודו..." (שם).

אמנם האור האלוקי נחצב לחלקים, לנשמות, אבל באלוקות עצמה יש רק אחדות, אין חלקים. כל העניין של חלקים זה בגלל הגוף של בני האדם שמקבלים את הנשמה. הגוף בא מצד הרצון לקבל וזה החומר שמחלק את הנשמה האחת לחלקים נפרדים. כל אחד עושה עם אותה נשמה אחת משהו אחר בהתאם לרצון לקבל הייחודי שלו, כמו מים בכוסות שונות, אבל למעשה זאת תמיד נשמה אחת. כך התגלה בזמן מתן תורה - באחדות שהגיעו אליה התגלתה הנשמה האחת של עם ישראל. עכשיו, לאחר חטא העגל, צריך לגלות אותה שוב, זה נעשה ע"י מטבע של אש.

מטבע של כסף - מטבע של אש

הרב שיינברגר שליט"א מוסיף, המטבע שעם ישראל מצווה להביא זה מטבע כסף. כסף זה מלשון כיסופים. אדם צריך לקחת את כל הכיסופים (הרצונות) שלו ולחבר אותם לשורש. עצם פעולת הנתניה של המטבע היא כבר המפתח לחיבור לשורש. השורש זה מטבע של אש, חיבור למקור הנשמה. צד אחד של המטבע זה המטבע הגשמי, זה לא של אש, אבל זה מתחבר עם הצד השני של המטבע, של אש, וזה יוצר דבר שלם - חיבור של הגוף עם הנשמה. הקב"ה מראה למשה איך ניתן לעשות את זה, לחבר גוף ונשמה. כשאמרנו שמשה התקשה בעניין מחצית השקל, זה לא שמשה מתקשה במטבע של אש, בנשמה של מעלה, אלא דוקא במטבע הזה שצריכים להביא בני ישראל, המטבע הארצי, איך הוא יכול לכפר על חטא העגל? הקב"ה מורה לו שע"י החיבור של המטבע הארצי עם המטבע הרוחני, יהיה חיבור בין הגוף

פרשת כי תשא

והנשמה. גם יהיה חיבור חזרה למודעות של נתינה ויעלו שוב מהמצב של רצון לקבל שמנתק את הגוף מהנשמה. מה שאמרו, "קום עשה-לנו אלהים", 'לנו' מעיד על התעוררות גדולה של הרצון לקבל. מזה יעלו חזרה אל המעמד של הר סיני, "יין-שם ישךאל" (שמות י"ט ב') - "כאיש אחד בלב אחד", אבל הפעם בפנימיות שלהם ולא בחיצוניות. בפנימיות, הנשמה של כלל ישראל שואפת להידבק בשם. להיות כמו אש שמדבקת דברים, האש המחברת.

מחצית השקל - לקשר צורה ליוצרה

יש סיפור על רבי מחל מזלוטש'ן שחי בתקופתו של הבעל שם טוב. הוא היה איש קדוש מאוד. יום אחד, אמרו לו מהשמיים שהוא צריך להיפטר מהעולם, ואם הוא ימות עכשיו תהא לו התגלות כמו אליהו הנביא שעלה בסערה השמימה. אז הוא אמר, יש לי ילדים, יותר חשוב לי לגדל אותם מאשר להסתלק מהעולם בצורה כל כך יפה.

אח"כ הוא בא אל הבעש"ט. הבעש"ט שאל אותו, למה ביטלת את ההסתלקות שלך? אז הוא אמר, בשביל הילדים. אמר לו הבעש"ט, בכלל, עוד לא הגיע הזמן שלך. אבל, אם היית מסכים להסתלק, לא היית מת, אלא היית בעולם כמו הבית והעלייה. ז"א, שאתה היית נמצא גם בשמיים וגם בארץ. כלומר, היית יודע לקשר את כל העולמות, היית חי בשני העולמות. בעולם הזה, הגוף לא נותן לראות את כל האמת. בשמיים, כן אפשר לראות. אם היית מסכים להסתלק היית רואה את האמת בשמיים ובארץ.

אומר הרב שיינברגר שליט"א, מצב זה נקרא לקשר צורה ליוצרה בצורה מושלמת. להימצא בשני העולמות ולראות שזה אותו הדבר - השם אחד, שווה ומשווה בין קטן לגדול, בין שמיים לארץ. לכן, המנין של הכסף שצריך היה לכפר על מעשה העגל היה במחצית השקל, זה החצי שבשמיים וחצי שבארץ שמתחברים לדבר אחד. מצד הגוף, יביאו מחצית שקל כסף שתכפר, יביאו את כל הכיסופים של הגוף וכל המחצית הזאת תתחבר עם מחצית המטבע של אש שהראה הקב"ה למשה, עם הנשמה ממעל. זה נקרא לקשר צורה ליוצרה, שכל הצורות מתקשרות לשורש של הנשמה, למטבע של אש, שזה הקב"ה, הכוח האלוקי ששולט בעולם. אז כל הרצונות מתבטלים לרצון האחד, ולמעשה הרצון הפנימי של הבן אדם נהיה בהשתוות צורה עם הרצון האחד, הכח האלוקי שהוא אחד, יחיד ומיוחד.

סיכום הדברים

מובן מהדברים שדוקא בשבירה של הלוחות הראשונים, דוקא ברגעי השבירה שלנו, קיימת אפשרות לגילוי של הרצון הפנימי העמוק יותר. לכן משה עומד בפתח המחנה ואומר "מי לה' אָלֵי" - איפה הרצון שלכם? כמו השאלה ששאל הקב"ה את אדם הראשון אחרי החטא, "אֵיכָה?" (בראשית ג' ט'), איפה אתה? איפה המודעות שלך? הלוחות הראשונים נתקבלו בכפיה, אמנם העם אמר נעשה ונשמע, אבל זה היה עדיין בגדר התעוררות חיצונית ולכן היה צריך לכפות עליהם 'הר כגיגית'. לתת להם לוחות ראשונים שנעשו בשלמות ע"י הבורא, כדי להראות להם שיש באמת רק רצון אחד שאליו צריך לשאוף. אבל המטרה היא להגיע לשותפות, ובשביל שותפות צריך התעוררות פנימית אמיתית. הלוחות השניים כבר נעשו ע"י משה, נציג העם, והכתב נכתב מלמעלה. היתה שותפות. נוצר החיבור בין ארץ ושמיים.

נגיעה אישית

איפה אנחנו בכל הסיפור הזה? עוברים במסעות החיים בין שבירה לבניה. צריכים להבין שכשאנחנו רוצים להידבק במשהו, כשאנחנו רוצים לזכות בדבר מסוים. יש לכך כמה שלבים. למשל, אם אדם רוצה לעשות תואר לימודי כלשהו. בתחילה, יש לו התעוררות גדולה ואחרי כן מגיע שלב שהוא צריך לכפות על עצמו את המשך הלימודים. אבל גם את השלב הזה צריך לשבר. על מנת שהבן אדם יסיים את מה שהתחיל, הוא חייב להתחבר פנימה לשורש של המניעים שלו, למצוא את הרצון הפנימי האמיתי, ומשם יבוא הכח, תבוא השמחה והיכולת להמשיך לעבוד למען המטרה שהציב לעצמו. כך שהשבירות הן דוקא החלק הבונה ביותר במסע שלנו וצריך להבין שמסתתר כאן הגילוי של הרצון

פרשת כי תשא

האמיתי.

השיעור מוקדש לרפואת דנה בת רותי, איילין שילה בת מרגרט, שמחה בת עליזה בתוך כלל חולי עמו ישראל

השיעור מוקדש לעילוי נשמת הרב אברהם בן לאה זצ"ל, נסריה בת יעקב ז"ל, גילה בת רחל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

"**מודעות**"-מרכז רוחני לקבלה
אחוזה 24, תל אביב